

УРОКЪТ ЗА ПРИЕМСТВЕНОСТ – ВЪЗМОЖНОСТ ЗА БЕЗБОЛЕЗЕН ПРЕХОД ОТ НАЧАЛЕН ЕТАП КЪМ ПРОГИМНАЗИАЛЕН НА ОБУЧЕНИЕ

Ангелина Борисова Маркова

Първо ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, Гоце Делчев

THE LESSON FOR CONTINUITY – AN OPPORTUNITY FOR A PAINLESS TRANSITION FROM PRIMARY TO LOWER SECONDARY STAGE AT SCHOOL

Angelina Borisova Markova

First Primary School „St. Cyril and St. Methodius“, Gotse Delchev

Abstract: Every transition in a child's life is associated with several difficulties, which are a kind of life lessons. Such a transition is the transition from fourth to fifth grade. The student must part with his favourite primary teacher, who has taught him to read and write, to count, and is ready to respond at any time. A new stage of life awaits him, new fears, new dreams and hopes. It strives for greater independence and leadership. New teachers, serious lessons, challenges await him. All these factors, combined, arouse fear and uncertainty in the fourth grader, and when you add the „legends“ told by the bigger boys and girls, the picture becomes scary. What can be done to make this transition more painless and calmer?

One good solution is the lesson of continuity. This form of education allows students to develop their creative thinking, responsibility for their own behaviour in society, empathy and respect for others, teamwork, building a strong relationship with the home school, confidence in their own abilities and desire to express themselves. These lessons give the opportunity to be prepared by one teacher or to be interdisciplinary, in this option the children meet more teachers and get to know them in a different way.

Keywords: continuity, primary and lower secondary stage, interdisciplinary lesson

Всеки преход в детския живот е свързан с трудности, които са своеобразни житейски уроци. Такъв преход е преминаването от четвърти в пети клас. Ученикът трябва да се раздели с любимия начален учител, предстои му нов етап, нови страхове, нови мечти и надежди. Стреми се към по-голяма самостоятелност и лидерство. Очакват го нови учители, сериозни уроци и предизвикателства. Всички тези фактори събрани в едно, будят страх и неувереност у четвъртокласника, а като се прибавят и „легендите“, разказвани от големите каки и батковци, картината става страховита. Какво да се направи, за да бъде този преход по-безболезнен и по-спокоен?

Едно добро решение са уроците за приемственост. В тях могат да вземат участие ученици от четвърти до седми клас. Седмокласниците подготвят интересни уроци на базата на проектно-базирано обучение, ръководени от учителя. Големите ученици са щастливи от факта, че сами представят един урок, на който са били свидетели преди три години, а малките ученици добиват увереност в своите желания и убеденост, че след време ще покажат на следващото попълнение, че светът на прогимназиалния етап на обучение не е страшен, а забавен и увлекателен. Тази форма на обучение позволява на учениците да развиват творческото си мислене, отговорност към собственото им поведение в обществото, емпатия и уважение към другите, екипна работа, изграждане на здрава връзка с родното училище, увереност в собствените възможности и желание за изява. Тези уроци дават възможност да бъдат подготвени от един учител или да бъдат интердисциплинарни, при този вариант децата се срещат с повече преподаватели и ги опознават по един различен начин.

Тези уроци се превърнаха в традиция за Първо ОУ „Св. св. Кирил и Методий“. Опитът ни показва, че не сме сгрешили в своя избор. Големите ученици избират и проучват темите, които да включат в урока, правят предложение как да бъде представена трудната научна тема по-увлекателно, атрактивно и предизвикателно, така че да предизвикат приятни емоции у четвъртокласниците. Съвместно с учителя правят сценария, сценографията, презентациите, музикалното оформление, подбират костюмите за драматизацията. В подготовката на урока те включват изученото през годините на обучение и прилагат изградените

умения за създаване на текст, умения за представяне на подбрани интересни факти, умения за общуване със събеседници на различна възраст, умения за работа в екип, емпатия и много други. Те са удовлетворени от факта, че са сбъднали една своя мечта, родила се по времето на урок за приемственост.

За четвъртокласниците това е един различен свят, който съчетава новото, което им предстои и приказния начин, по който всичко се представя. В началото са плахи и неуверени, но много бързо се включват в системата на урока. Разбират, че посланията, които им отправяме са част от техния малък свят. Добиват увереност, че ще могат да се изявят по един различен начин, по който те ще са водещи в дадена ситуация, че ще бъдат полезни на по-малките, че те ще са силните и ще бъдат пример за тях. Запознават се с нас учителите от прогимназиален етап на обучение, освобождават се от страховете си, задават въпроси и си правят изводи. Постепенно осъзнават новата си роля, разбират, че пред тях стоят нови отговорности. След такива уроци децата започват сами да търсят контакт със своите бъдещи учители и често заявяват, че са избрали да продължат обучението си в нашето училище, защото им харесват именно тези уроци и този начин на общуване.

Разбира се урокът за приемственост изисква много сериозна подготовка както от страна на учениците, така и голяма отговорност от страна на учителя. Добрите резултати са плод на съвместна работа и взаимно доверие между учители и ученици. Необходими са синхронни действия между учителите от начален и прогимназиален етап на обучение. Ако няма екипна работа, няма успех. Представила съм уроци с участието само на ученици и те са носили много усмивки. По мое мнение по-интересни са уроците за приемственост, които са и интердисциплинарни. Те дават възможност да се включат теми, които да бъдат разгледани от различен ъгъл, да се приложат знания и умения по БЕЛ, Музика, Изобразително изкуство, Информационни технологии, театър, приложно изкуство и т. н. т. Бих нарекла тази форма на обучение: Един урок = на реален живот.

Представям ви стъпка по стъпка подготовката на урок за приемственост на тема: „Урок по човеколюбие“, в който участваха ученици от четвърти, шести и седми клас на Първо основно училище „Св. св. Кирил и Методий“, град Гоце Делчев.

Приложение. Урок по човеколюбие

Интердисциплинарен урок за приемственост. Междупредметна връзка – БЕЛ, ИТ, Изобразително изкуство, Музика, театър, приложно изкуство. Участници – ученици от четвърти, шести и седми клас. Място на провеждане – класната стая на IV^a клас.

Подредена е изложба с илюстрации на ученици на тема „Човеколюбие“ – тематични илюстрации, свързани със съдържанието на разказите на Йордан Йовков „Серафим“, „По жицата“, Дядо Добри. Интериор – слънце, врабчета, надпис „Кафене“, пейка пред импровизираното кафене, Ангелски криле.

I. Вид на урока – упражнение за надграждане на нови знания и приемственост.

II. Цели на урока

1. Образователна – да се затвърдят знанията за похватите, с които се изгражда образ на литературен герой в епически текст.
2. Развиваща
 - Превъплъщение в образ на литературен герой.
 - Развиване на умения за прилагане на логическите операции – анализ, синтез, сравнение, общение.
 - Изразяване на мнение по литературен въпрос под формата на писмо.
 - Развиване на творческите заложби – рецитиране, актьорско майсторство, изобразително изкуство.
3. Възпитателна.
 - Откриване нравствените послания на автора, като се прави връзка с характера на героя и начините, по които е изграден.
 - Осмисляне на общочовешките ценности като състрадание, добротворство, човечност и др.
4. Приемственост между ученици от различни класове – четвърти, шести и седми.

III. Дидактически форми на обучение – драматизация, беседа, анализ, сравнение, синтез.

IV. Компетентности като очаквани резултати:

1. Умения за разбиране на художествен текст.
2. Използване на похвати за изграждане образ на литературен герой.

3. Откриване на посланията в художествен текст.
4. Представяне на мултимедия.
5. Подобряване на комуникативните умения.
6. Умения за изказване на мнение и аргументиране пред по-широка аудитория.
7. Умение за общуване чрез писмо.
8. Търсене на информация от други източници и подчиняване на определена задача.
9. Работа в екип; да бъдат отговорни, критични и самокритични.
10. Рецитаторски умения.
11. Актьорски умения.
12. Умения за създаване на илюстрация.

V. Предварителна подготовка за часа:

1. Учителят разяснява същността и целта на урока.
2. Сформиране на екипи и поставяне на задачите.
 - Оформяне на творчески екипи:
 - Драматизация.
 - Рецитиране.
 - Илюстрации.
 - Декори.
 - Проучване на материали, свързани с литературна задача.
 - Изготвяне на презентация.

VI. Ход на урока: Представяне на темата и целите на урока.

Акцент:	Метод:	Задачи:
1. Човеколюбието като нравствена ценност Стихове за доброто	Рецитиране Индивидуална работа	1. Изразяване на чувства. 2. Да се доловят посланията и да се тълкуват.
2. Биография на Йордан Йовков	Презентация/мултимедия Екипна работа	1. Проучване живота на писателя. 2. Извличане на информация, подчинена на дадена литературна задача. 3. Представяне на информацията пред публика.
3. Човеколюбието като нравствена ценност	Драматизация Екипна работа	Превъплъщение в образите от разказите „Серафим“ и „По жицата“ на Йордан Йовков
4. Образите в „Серафим“ и „По жицата“ от Йордан Йовков	Отговор под формата на писмо, адресирано до литературен герой. Индивидуална работа	Използване на различни похвати за изграждане на образите: портретно описание, реч на героя, биография, постъпки, отношение към другите герои; имената на героите.
5. Ние и другите около нас	Съпоставка на реалния свят и светът, изобразен в разказите на Йовков	Прилики и различия
6. „Ако си дал“ – обобщение	Песен – видеоклип	Обобщение. Има ли смисъл животът ни, ако живеем сами за себе си? Връзката между литературата и реалния живот като една от основните цели на европейското образование.

Описание на хода на урока: Талантливите художници са направили рисунки, свързани с разказа „Серафим“ на Йордан Йовков, поставени на стативи в класната стая. Подготвена е мултимедийна презентация, която обобщава идеите на целия урок.

1. Учителят на четвърти клас въвежда учениците в урока с въпрос за човешките ценности.
2. Учителят по БЕЛ на шести клас насочва вниманието на учениците към творчеството на Йордан Йовков и основната идея в разказите „Серафим“ и „По жицата“. Драматизация на откъс от разказа „Серафим“. Шестокласниците четат писма, които са написали до героите на разказа.
3. Учителят по БЕЛ на седми клас въвежда учениците в темата за човешкото страдание и състрадание

в разказа „По жицата“. Драматизация на откъс от разказа. Учениците от седми клас представят символите, използвани в двата разказа и тяхното тълкуване, като ги обобщават в презентация.

4. Обобщение с провокация – Може ли в името на доброто да изречем лъжа? Трябва ли да подкрепяме мечтателите? Познават ли лицето на доброто днес?. Урокът завършва с обобщението за силата на доброто с песента „Ако си дал“.

Заклучение

Уроците за приемственост имат комплексен характер. Те обединява образователните и възпитателните методи и осъществяват връзка между обучението и реалния живот, формирайки практически умения и навици. Чрез метода на ПБО се разширява кръгзорът на учениците, събужда се интерес към изследователската работа, насърчават се позитивните междуличностни отношения между деца на различна възраст. Повишава се мотивацията за учене, като гарантира участието на всеки, който има желание за изява чрез творчество, спазвайки правилата на езика и етичните норми на поведение.

Урокът за приемственост създава традиции и желанието те да се спазват. Учениците от един випуск запалват факела на познанието в следващия випуск и така до всяка следваща година. Така се раждат изяви, които създават спомени и изграждат основите на гражданското общество.

Искам да благодаря на всички колеги от нашето училище, защото без тяхното участие, нямаше да имаме толкова много интересни уроци и добра училищна атмосфера, изпълнена с красиви емоции.